K. 667. Stela from Prasat Banteay Thleng (inscription of hospital of King Jayavarman VII), 1108 Śaka

Kunthea Chhom

Author of digital edition: Kunthea Chhom

Identifier: DHARMA_INSCIK00667

Repository: Khmer (tfc-khmer-epigraphy)

File path: texts/xml/DHARMA_INSCIK00667.xml

Language: Sanskrit [Khmer]

Commit: 2026-11-09 14:46 (16691b9), last modified 2026-09-17 01:54 (2c24a58)

Palaeographic description

The *akṣara*s are of square form which is characteristic of the script belonging to the reign of Jayavarman VII.

Edition

1. Anuṣṭubh

〈A1〉 〈Face A〉 〈Column a〉 // ◉ namo vuddhāya nirmmāṇa-
〈Column b〉 -dharmma-sāmbhoga-mūrttaye
〈A2〉 〈Column a〉 bhāvābhāva-dvayātīto
〈Column b〉 dvayātmā yo nirātmakaḥ

2. Anuṣṭubh

〈A3〉 〈Column a〉 ◉ bhaiṣajyaguru-vaidūryya-
〈Column b〉 -prabharāja-jinan name
〈A4〉 〈Column a〉 kṣemārogyāṇi janyante
〈Column b〉 yena nāmāpi śr̥ṇvatām·

3. Upajāti

〈A5〉 〈Column a〉 ◉ śrīsūryyavairocanaca¡nd!〈ṇḍ〉arociḥ
〈Column b〉 śrīcandravairocanarohiṇīśaḥ
〈A6〉 〈Column a〉 rujāndhakārāpaharau prajānāṁ
〈Column b〉 munīndra-meror jayatām upānte

4. Upajāti

〈A7〉 〈Column a〉 ◉ Āsīn nr̥paś śrīdharaṇīndravarmma-
〈Column b〉 -devātmajaś śrījayavarmmadevaḥ
〈A8〉 〈Column a〉 jāto jayāditya-pureśvarāyāṁ
〈Column b〉 vedāmvaraikendubhir āptarājyaḥ

5. Upajāti

〈A9〉 〈Column a〉 ◉ niśśeṣarājanya-śirovataṁsa-
〈Column b〉 -pādāmvujas saṁyati saṁhr̥tāri(ḥ)
〈A10〉 〈Column a〉 paryyagrahīt sad-guṇa-ratna-bhūṣāṁ
〈Column b〉 yat-kīrtti-hārāṁ vasudhāṅganāṁ yaḥ

6. Upajāti

〈A11〉 〈Column a〉 ◉ sadāmudā varddhita-dāna-vāri〈Column b〉s
sadāna-varddhi-priya-saṁpadāḍhyaḥ
〈A12〉 〈Column a〉 Iṣṭyāhavaiḥ kliṣṭa-surārikānto
〈Column b〉 yaḥ kr̥ṣṇa-kalpo 'py avadātavarṇ(aḥ)

7. Upajāti

〈A13〉 〈Column a〉 ◉ yo 'bhyarthitāṁ bhūpatibhir durāpāṁ
〈Column b〉 lakṣmīm upekṣya svayam abhyupet[ām·]
〈A14〉 〈Column a〉 dikṣu drutāṁ hlādayati sma kīrtti〈Column b〉m
aho vicitrā rucir indriyā(ṇā)[m·]

8. Upajāti

〈A15〉 〈Column a〉 ◉ yaṁ vīkṣya dhāmnā vijite 'pi nāthe
〈Column b〉 vuddhveva kāntyā vijitañ ca kāma(m·)

〈A16〉 〈Column a〉 śucan tyajantyo nijanāma sārthaṁ
〈Column b〉 vandhīkṛtāri-pramadāḥ pracakruḥ

9. Upajāti

〈A17〉 〈Column a〉 ⦿ puṇyāyuṣaḥ kṣīṇatayā yuge 'ntye
〈Column b〉 kṣayaṁ gatāyāṁ kṣayavat prajāyā[m·]
〈A18〉 〈Column a〉 prajāpatiḥ prāg-yugavad vitene
〈Column b〉 yo 'bhyutthitiṁ pūrṇa(vṛṣāṁ) [samṛ](ddhām·)

10. Anuṣṭubh

〈A19〉 〈Column a〉 ⦿ Ṛddhyā svargg¡i!〈ī〉kṛtāṁ pṛthvīṁ
〈Column b〉 matvā maraṇa-dūṣitām·
〈A20〉 〈Column a〉 martyānām amaratvāya
〈Column b〉 yo 'diśad bheṣajāmṛtam·

11. Anuṣṭubh

〈A21〉 〈Column a〉 ⦿ puṣyaṁ kṛtī kṛtīkṛtya
〈Column b〉 pūrṇāṅgaṁ yo 'karod vṛṣam·
〈A22〉 〈Column a〉 rāja-vaidyā-cikitsyāṅghri-
〈Column b〉 -bhaṅgan triyugadoṣataḥ

12. Anuṣṭubh

〈A23〉 〈Column a〉 ⦿ jitvānyagopativṛṣaṁ
〈Column b〉 svairan tribhuvanāṅgane
〈A24〉 〈Column a〉 jṛmbhate ninadan dhīraṁ
〈Column b〉 vṛṣo yat-puṣkalīkṛtaḥ

13. Anuṣṭubh

〈B1〉 〈Face B〉 〈Column a〉 ⦿ dehinān deha-rogo ya〈Column b〉[n]
manorogo rujattarām·
〈B2〉 〈Column a〉 (rā)ṣṭra-d(u)ḥkhaṁ hi bhartṝṇā〈Column b〉n
duḥkhan duḥkhan tu nātmanaḥ

14. Anuṣṭubh

〈B3〉 〈Column a〉 ⦿ Āyurvvedāstra-vedeṣu
〈Column b〉 vaidya-vīrair vviśāradaiḥ
〈B4〉 〈Column a〉 yo 'ghātayad rāṣṭra-rujo
〈Column b〉 rujārīṁ bheṣajāyudhaiḥ

15. Anuṣṭubh

〈B5〉 〈Column a〉 ◉ sarvveṣām aparādhān ya〈Column b〉s
sarvvataḥ pariśodhayan·
〈B6〉 〈Column a〉 (y)ugāparādhe na rujā〈Column b〉m
aparādhān vyaśodhayat·

16. Anuṣṭubh

〈B7〉 〈Column a〉 ◉ sārogya-śālaṁ parito
〈Column b〉 bhaiṣajya-sugataṁ vyadhāt·
〈B8〉 〈Column a〉 sārddhañ jinaurasābhyāṁ ya〈Column b〉s
sadā-¡s!〈ś〉ānty¡e!〈ai〉 prajā-rujām·

17. Anuṣṭubh

〈B9〉 〈Column a〉 ◉ sa vyadhād idam ārogya-
〈Column b〉 -śālaṁ sasugatālayam·
〈B10〉 〈Column a〉 bhaiṣajya-sugataṅ ceha
〈Column b〉 dehāmvara-hṛd-indunā

18. Anuṣṭubh

〈B11〉 〈Column a〉 ◉ so 'tiṣṭhipad imau cātra
〈Column b〉 rogiṇāṁ roga-ghātinau
〈B12〉 〈Column a〉 śrīmantau sūryya-candrādi-
〈Column b〉 -vairocana-jinātmajau

19. Anuṣṭubh

〈B13〉 〈Column a〉 [◉] cikitsyā Atra catvāro
〈Column b〉 varṇā dvau bhiṣajau tayoḥ
〈B14〉 〈Column a〉 [pumā](n e)kaḥ striyau ca dve
〈Column b〉 Ekaśaḥ sthitidāyinaḥ

20. Anuṣṭubh

〈B15〉 〈Column a〉 (◉ n)i(dh)i-(pāl)au pumāṁsau dvau
〈Column b〉 bheṣajānāṁ vibhājakau
〈B16〉 〈Column a〉 grāhakau vrīhi-kāṣṭhānā〈Column b〉n
tad-dāyibhyaḥ pratiṣṭhitau

21. Anuṣṭubh

〈B17〉 〈Column a〉 ◉ pācakau tu pumāṁsau dvau
〈Column b〉 pākaidhodaka-dāyinau

〈B18〉 〈Column a〉 puṣpa-darbha-harau deva-
〈Column b〉 -vasateś (ca) viśodhakau

22. Anuṣṭubh

〈B19〉 〈Column a〉 ⦿ dvau yajña-hāriṇau pattra-
〈Column b〉 kārau pattra-śalākay(o)[ḥ]
〈B20〉 〈Column a〉 dātārāv atha bhaiṣajya-
〈Column b〉 -pākendhana-harāv (u)bhau

23. Anuṣṭubh

〈B21〉 〈Column a〉 ⦿ narāś caturdaśāro(g)ya-
〈Column b〉 śāl¡a!〈ā〉-saṁrakṣiṇaḥ punaḥ
〈B22〉 〈Column a〉 dātāro bheṣajānāñ ca
〈Column b〉 miśrā dvāviṁśatis tu te

24. Anuṣṭubh

〈B23〉 〈Column a〉 ⦿ teṣām eko naro nārī
〈Column b〉 caikaśaḥ sthitidāyinaḥ
〈B24〉 〈Column a〉 vāri-santāpa-bhaiṣajya-
〈Column b〉 (pe)ṣakāryyas tu ṣaṭ striyaḥ

25. Anuṣṭubh

〈C1〉 〈Face C〉 〈Column a〉 dve (t)u vrīhy-avaghātinyau
〈Column b〉 tā Aṣṭau pi¡nd!〈ṇḍ〉itāḥ striyaḥ
〈C2〉 〈Column a〉 tāsān tu sthiti-dāyinyaḥ
〈Column b〉 pratyekaṁ yoṣitāv ubhe

26. Anuṣṭubh

〈C3〉 〈Column a〉 punaḥ piṇḍīkṛtās te tu
〈Column b〉 dvā-triṁśat paricār〈i〉kāḥ
〈C4〉 〈Column a〉 bhūyo 'ṣṭānavatis sarvve
〈Column b〉 pi¡nd!〈ṇḍ〉itās sthitidais saha

27. Anuṣṭubh

〈C5〉 〈Column a〉 ta¡nd!〈ṇḍ〉ulā deva-pūjāṅ(ś)ā
〈Column b〉 Eka-droṇā dine dine
〈C6〉 〈Column a〉 śeṣā yajñāḥ pradātavyā
〈Column b〉 rogibhyaḥ prati-vāsaram·

28. Anuṣṭubh

〈C7〉 〈Column a〉 ⦿ prati-varṣan tv idaṁ grāhyaṁ
〈Column b〉 triṣ-kṛtvo bhūpater nidheḥ
〈C8〉 〈Column a〉 pratyekañ caitra-pūrṇamyāṁ
〈Column b〉 śrāddhe cāpy uttarāyaṇe

29. Anuṣṭubh

〈C9〉 〈Column a〉 ⦿ raktāntajāla-vasana〈Column b〉m
ekaṁ dhautāmvarāṇi ṣaṭ·
〈C10〉 〈Column a〉 dve gobhikṣe pañcapalaṁ
〈Column b〉 takkaṁ kṛ(ṣ)ṇā ca tāvatī

30. Anuṣṭubh

〈C11〉 〈Column a〉 ⦿ Ekaḥ pañca-palas siktha-
〈Column b〉 -(dī)pa Eka-palāḥ punaḥ
〈C12〉 〈Column a〉 catvāro madhunaḥ prasthā〈Column b〉s
trayaḥ prasthās tilasya ca

31. Anuṣṭubh

〈C13〉 〈Column a〉 ⦿ ghṛtaṁ prastho 'tha bhaiṣajyaṁ
〈Column b〉 pippalī-reṇu-dīpyakam·
〈C14〉 〈Column a〉 punnāgañ caikaśaḥ pāda-
〈Column b〉 -dvayañ jātī-phala-trayam·

32. Anuṣṭubh

〈C15〉 〈Column a〉 ⦿ hiṅgu-kṣāraṁ kottha-jīrṇa〈Column b〉m
ekaikañ caika-pā(dakam·)
〈C16〉 〈Column a〉 pañca-vimvan tu karpūraṁ
〈Column b〉 śarkarāyāḥ pala-dvayam·

33. Anuṣṭubh

〈C17〉 〈Column a〉 ⦿ daṅdaṅsākhyā jala-carāḥ
〈Column b〉 pañcākhyātā Athaikaśaḥ
〈C18〉 〈Column a〉 ś(r)īvāsañ candanan dhānyaṁ
〈Column b〉 śatapuṣpaṁ palaṁ smṛtam·

34. Anuṣṭubh

〈C19〉 〈Column a〉 ⦿ Elānāgara-kakola〈ṁ〉
〈Column b〉 marican tu pala-dvayam·

〈C20〉 〈Column a〉 pratyekan tu dvi-ku¡d!〈ḍ〉avau
〈Column b〉 dvau pracīvala-sarṣṣapau

35. Anuṣṭubh

〈C21〉 〈Column a〉 ⦿ Ekamuṣṭis tvacaḥ pathyā
〈Column b〉 catvāriṅśat prakalpitāḥ
〈C22〉 〈Column a〉 dārvyā Ekāc(ch)idākhyātā
〈Column b〉 sārddhaika-palam ekaśaḥ

36. Anuṣṭubh

〈C23〉 〈Column a〉 ⦿ kandaṅ harlāy jansyaṅ deva-
〈Column b〉 -dāruccha(vya)ṁ prakalpitam·
〈C24〉 〈Column a〉 Eka-pādaika-palako
〈Column b〉 mittradevaḥ prakalpitaḥ

37. Anuṣṭubh

〈D1〉 〈Face D〉 〈Column a〉 ⦿ Athaikaśo madhu-guddau
〈Column b〉 ku¡d!〈ḍ〉uva-trayamānitau
〈D2〉 〈Column a〉 Ekaḥ prasthas tu sauvīra-
〈Column b〉 -nīrasya parikalpitaḥ

38. Anuṣṭubh

〈D3〉 〈Column a〉 ⦿ dvau yājakau tad-gaṇaka〈Column b〉ś caikas te dharmma-dhāriṇaḥ
〈D4〉 〈Column a〉 trayo niyojyāś śrīrāja-
〈Column b〉 -vihārādhyāpakena ca

39. Anuṣṭubh

〈D5〉 〈Column a〉 ⦿ varṣe varṣe tv idan teṣu
〈Column b〉 praty-ekaṁ parikalpitam·
〈D6〉 〈Column a〉 tisro vṛhatyo dvādaśa-
〈Column b〉 yugā daśakarāḥ paṭāḥ

40. Anuṣṭubh

〈D7〉 〈Column a〉 ⦿ yugmāni nava hastānāṁ
〈Column b〉 vāsasān daśa pañca ca
〈D8〉 〈Column a〉 dvi-kaṭṭikaṁ punaḥ pātra-
〈Column b〉 -tritayan trāpuṣaṁ smṛtam·

41. Anuṣṭubh

〈D9〉 〈Column a〉 ◉ deyā dvādaśa khāryyaś ca
〈Column b〉 ta¡nd!〈ṇḍ〉ulānām athaikaśaḥ
〈D10〉 〈Column a〉 sikthatakke tri-palake
〈Column b〉 deye kr̥ṣṇā tu ṣaṭpalā

42. Upajāti

〈D11〉 〈Column a〉 ◉ vada(nya)-vr̥ṇ¡d!〈ḍ〉āgrasaro 'pi rājā
〈Column b〉 prajārtha-cintā-janitārthi-bhāvaḥ
〈D12〉 〈Column a〉 (bh)ūyo 'py asau yācata Ity ajasraṁ
〈Column b〉 praditsataḥ kamvuja-rājasiṁhān·

43. Upajāti

〈D13〉 〈Column a〉 ◉ kr̥taṁ mayaitat sukr̥taṁ bhavadbhi〈Column b〉s saṁrakṣaṇīyaṁ bhavadīyam etat·
〈D14〉 〈Column a〉 puṇyasya kartuḥ phala-bhāk prakr̥ṣṭaṁ
〈Column b〉 saṁrakṣitety uktam idaṁ hi vr̥ddhaiḥ

44. Upajāti

〈D15〉 〈Column a〉 ◉ yo rājadhānyān nihitaḥ prabhutve
〈Column b〉 mantrī sa Evātra niyojanīyaḥ
〈D16〉 〈Column a〉 (na pre)ṣitavyā Iha karmma-kārāḥ
〈Column b〉 karādi-dāneṣu na cānya-kāryye

45. Upajāti

〈D17〉 〈Column a〉 (◉ pra)ty-agradoṣā Api dehinas te
〈Column b〉 na daṇ¡d!〈ḍ〉anīyā Iha ye praviṣṭ(āḥ)
〈D18〉 〈Column a〉 (te daṇ)¡d!〈ḍ〉anīyās tu na marṣaṇīyā
〈Column b〉 ye prāṇi-hiṁsāniratā Ihasthāḥ

46. Upajāti

〈D19〉 〈Column a〉 ◉ jagad-dhitātyartha-tr̥ṣas sa rājā
〈Column b〉 punar vabhāṣe praṇidhānam etat·
〈D20〉 〈Column a〉 (bha)vābdhi-magnāñ janatāṁ samastā〈Column b〉m uttārayeyaṁ sukr̥tena tena

47. Upajāti

〈D21〉 〈Column a〉 ◉ ye kamvujendrāḥ kuśalānuraktā
〈Column b〉 Imāṁ pratiṣṭhāṁ mama rakṣitāraḥ

〈D22〉 〈Column a〉 te sānvayāntaḥ-pura-mantri-mittrā
〈Column b〉 nirāmayaṁ mokṣa-puraṁ labheran·

48. Sragdharā

〈D23〉 ◉ nānā-divyāṅganābhir viracita-ratibhir bhūri-divyopabhogai〈D24〉r
divyeyur divyadehā divi ditidanujāṁs tejasā tejayantaḥ
〈D25〉 dārḍhyan nītvā samantād acalitam aniśaṁ rakṣayā svaḥprayāṇe
〈D26〉 ye niśrenīkariṣyanty akuśaladalanaṁ puṇyam etan madīyam·

Commentary

〈B14〉 The word *striyau* appears like *sriyau*.

〈C6〉 The word *devapūjāṅ(ś)śā*can also be read *devapūjāṅgā*.

〈C20〉 Regarding *pratyekan tu dvi-kuḻd!〈ḍ〉avau*, K. 368, K. 386, K. 435, K. 1115 and K. 1170 has *pratyekam ekaśaḥ prasthau*.

〈C21〉 Regarding *Ekamuṣṭis tvacaḥ pathyā*, K. 368, K. 386, K. 435, K. 1115 and K. 1170 has *tvaksārddhamuṣṭiḥ pathyās tu*.

〈C22〉 Regarding *dārvyā Ekāc(ch)idākhyātā*, K. 368, K. 386, K. 435, K. 1115 and K. 1170 has *dārvībhidādvayañ cātha*.

〈D15〉 There is no space between the *pāda*s a and b.

〈D17〉 There is no space between the *pāda*s a and b.

〈D18〉 There is no space between the *pāda*s c and d.

〈D20〉 There is no space between the *pāda*s c and d.

〈D21〉 There is no space between the *pāda*s a and b.

〈D22〉 There is no space between the *pāda*s c and d.

Bibliography

Edited preliminarily by Kunthea Chhom from the estampage EFEO n. 800.